

פניני מאיר

**דרוש ומוסר על פרשת השבוע שנאמר ב'עונג שבת'
מפי הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א - מו"צ בירושית"ו, מה"ס 'דברי מאיר'**

פרשת נצבים - תשפ"ה (283)

מקום הוא כבר הסתכל, והביט לעצמו ואמר שזהו הביאור בפסוק הנ"ל שבתחילה העי' נראית כ"שקציהם וגלליהם" ואם מביטים עליה הרבה פתאום "כסף זהב", וזהו ענין ואבן, ואם מתבוננים עוד ומתרגלים אליה זה נהיה פתאום "כסף זהב", וזהו ענין ההרגל ועל זה רמזה התורה והזהירה מראש לשקן את זה ולא להביט על זה כלל! שלא יבוא לידי הרגל וזה יראה לו נוצק, ובעת כימים אלו שאנחנו אומרים המזמור בתהילים: "לדוד ה' אורי" אנחנו אומרים בו: "אחת שאלתי מאת ה'" = היינו שהשאיפה שלנו היא: "אחת" כי ברגע שמתחיל עוד: "שנים ושלוש" כבר יורד דרגתה של ה"אחת", וזהו כיסוד הנ"ל, וכך צריכה להיות שאיפתנו, והבן.

עוד כתוב בפסוק (כ"ט, י"ח): "והיה בשמעו את דברי האלה הוֹאֵת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך וכו' - ואמר לי אתמול רח"י הגאון ר' בנימין דרייפוס שליט"א: למה שהוא יאמר כזה דבר? ואם יאמר? הוא שוטח ומדוע התורה מביאה את דבריו? וביאר בשם המשנה הגדולה ר' יוחנן לוינשטיין זצוק"ל שבאמת הטענה של האדם הזה היא שהקב"ה רחמן ובאמת זה נכון, אך זה הכול שהוא באמת משפר את מעשיו ולא שפתם הוא אומר שה' ימחל לו על הכול, והוא מה שרמזו חז"ל באמרו: "כל האומר הקב"ה וותרן וותרו מיניו" היינו שאדם צריך לעשות תשובה ולעזור על עצמו רחמים ואז ה' ירחם עליו ולא שיהיה בבחינת מה שאיתא במשנה (יומא): "האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה" ואין הפשט שם שהוא לא יכול אלא שאין מסייעין בידו וכמו דאיתא בגמרא מנחות (כ"ט:): "אמר ריש לקיש הבא להיטהר מסייעין בידו וכו' ובגמ' תענית (ט"ז) איתא שאחר שמע בת קול: "שובו בנים שובבים הוין מאהר" ובאמת לא אמרו שהוא לא יכול לחזור אלא שאין מסייעין לו וכנ"ל, שהרי אמרו חז"ל שלמנשה חתר הקב"ה חתירה תחת כיסא הכבוד, ולכן יש לאדם לחזור בתשובה ואז יסמוך על חסד ה' שיקבל תשובתו כרצונו! וכן אם ירחם על השני ויהיה לו סגולה לרחמים בידו כדאיתא בגמרא שבת (קנ"ב): על הפסוק: "נתן לך רחמים ורחמך" - "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים".

ויש לנו להזהר מאוד שלא לדבר בשעת חזרת השי"ן - וכמו שכתב הרש"ע (פ"י קב"ד ס"ח): "אין שור שיהיה חלילי בשעה ששי"ן חזר התפילה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו".

כתב בספר 'פלא יועץ' (ערך דיבור): "וכתבו משם ר' ישראל בעש"ט שהמדובר בשבח הצדיקים חשוב כאילו עוסק במעשה מרכבה" - וכ"כ מרן ה"חתם סופר" זיע"א בתשובה:

מעשה ביהודי אחד יקר שהיה גר בעיר פריז בירת צרפת, ושכנו היה חתנו של מלך מרוקו, והוא ביקש ממנו שבעת שיבוא המלך לבקריו הוא ייתן לו להיכנס אליו וקודם ספורות כדי לבקר עליו ברבית: "שחלק" וכן היה, וכשנכנס אליו ובירך עליו התרגש המלך מאוד וביקשו להסביר לו ענין ברבית זו ונשאו הדברים חן בעיניו, וכשידיברו על נושאים שונים דיברו על יום בר המצווה שהוא יום קבלת המצוות אצל כל יהודי, והיהודי אמר למלך שבעוד זמן קצר הוא עושה בר מצווה לבנו והוא ישמח שהוא יבוא אליה, המלך התנצל שאינו נמצא באותו זמן, אבל הוא כתב צ'ק לבנו כמתנת בר מצווה ורשם בו: \$ 50.000, !, והיהודי אמר לו שברוך כלל מביאים ספר, או מאה \$ אך לא כאלון סכומים, והמלך אמר לו: "מלך שנותן פחות מזה זה מבייש את המלכות כי כשמלך נותן הוא נותן בגדול" וכשסיפר יהודי זה את הדברים בחיותו כאן בא"י למרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל פירן הרב בבכיה ואמר: "שאנחנו מבקשים בראש השנה מהקב"ה בעת שממליכים אותו יש לנו לבקש בגדול שלא יהיה ביוזון למלכות לתת דבר מועט!... ואולי לכן היה אומר מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל לשואלים: "האם אפשר לבקש בקשות פרטיות ברה"ח" - "לזה נועד ראש השנה!" כי כשממליכים את המלך מבקשים ממנו, וזהו כבודו, והבן, וזאת הצדיקים יגן עלינו, אמן! [עפ"י סיפורו של ר' יאיר ווינשטין שיחי].

הוספת גליליון 'פניני מאיר' הקודם (282) ממונרני הגאון ר' שמואל הלוי רטמן שליט"א שאמר לי בליל ישישי אור לכ"ו אלול תשפ"ה: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להפסיק:

- ב. עניין ה"אור החיים" הקדוש זיע"א עה"פ: "ושמחת בכל הטוב" - עיקר כוונתו על השמחה בתורה עצמה.
- ב. עניין: "ועני ואמר" - יש לציין שעל ההרים עמדו שש שבטים על כל הר, ובהר אחד גם לויים, והיו עוד לויים באמצע, ואולי זה הקושיא שעליה כתוב: "ועני": למה חלק מהלויים עמדו למטה וחלק על ההר, והבן.

כתוב בפסוק (כ"ט, ט'): "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם וכו' - וידוע שזה רומז על ראש השנה כי אמרו חז"ל (וזה"ק) שכל מקום שכתוב: "היום" זה רומז על "היום" הידוע שהוא ר"ה, ופשוט העניין הוא כי הוא באמת: "היום" לפי שהוא קובע לכל השנה, והשבתי השבוע דבר נפלא: ידוע מה שמסופר על רבינו הקדוש ר' אליהו מוויילנא זיע"א שבת פטירתו מן העולם בעיצומם של ימי המועד של חג הסוכות (י"ט תשרי תקנ"ח) אחז בציציות שלו ובכה ואמר: "מצווה כזאת שאפשר לקנות בכמה פרוטות כמה שכר אפשר לקבל עליה!" והיה לו צער על זה שמספיק מצווה זו וחלף לעולם שכולו טוב! שעליו נאמר: "במתים הפשי" והתעוררתי בזה שכאמת הדיון הוא קשה מאוד וכולם ניצבים לפני ה', אמנם אין לו לאדם להיחשב מזה כי זה היפך עבודת ה' שעליה נאמר (תהילים): "עבדו את ה' בשמחה", ובאמת גם נאמר (שם): "עבדו את ה' ביראה" והשילוב של שניהם הוא המחשבה הנ"ל, שבאמת יש לנו תובת רבים, אבל יש לנו גם מצוות רבים, והמצווה הזאת של ציצית שאנחנו לובשים כל היום היא צריכה לעודד אותנו לדעת שיש לנו זכויות גם, ועל מצווה זו אמרו חז"ל ששקלה כנגד כל המצוות, ולמדו זאת מהפסוק: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי", ומה שעליה כן מקיים הפסוק (תהילים): "וגילו ברעדה", והיינו שמשלב שני הדברים, והבן.

ועל כולם יש לנו לשמח במצוות תלמוד תורה שהיא כנגד כולם וכמו שאמרו חז"ל (פאה, א, א'): "ותלמוד תורה כנגד כולם", וכתב רבינו ה"אגלי טל" זיע"א וזקנו של כ"ק האדמו"ר מסוכטשוב שליט"א שבידינו חלילה בבחימות רבה ובלחיצת יד לשנה טובה ומתוקה! בהקדמת ספרו הנ"ל שטעות גדולה שאנשים חושבים שהלמוד בעצבות מקבל שבר יותר, וא"י נכון אלא יש ללמוד בשמחה ושכרו הרבה מאוד, עיי"ש, ועם זכות זו ג"כ נבוא לר"ה, (וכתבו הפוסקים שלכן תוקעים בבימה להזכיר זכות התורה הקדושה) וזהו ג"כ בחינת: "אתם נצבים וכו' לפני ה'" שהתורה כלפני ולפנים דמיו, והבן.

עוד בעניין הנ"ל יש לציין למה שהביא בספר 'כתר ראש' שרבינו ר' חיים מוואלאוין זיע"א היה שמח שמחה גדולה בעת הקצת שופר ואמר שהוא כמו מדינה שמכתיבה את המלך: וק"י מלכו של עולם וכמה יש לשמח בשעה זו, וזה מתאים למה שאמר רבו רבינו הגר"א זיע"א שאין לככות ברה"ח כי כתוב בפסוק: "אכלו משמנים וכו' כי קדוש היום לאדוננו אל תעצבו", ויתכן שהוא ג"כ מהטעם הנ"ל שממליכים את המלך, והבן, ודיברתי על זה הלילה עם כ"ק האדמו"ר ר' משה ליינער שליט"א מראדאין בית וגן שא"י סתירה למה שכתב הרמב"ם (הל' תשובה) שהשופר הוא לעורך כענין: "עורר ושנים משנכנס", וכמו שהבאנו לעיל, כי אפשר להתעורר ולשמח בבחינת: "וגילו ברעדה", וא"י סותר, וכן מה שהביא המ"ב בשם רבינו האדמו"ר זיע"א שמי שאינו מתעורר בבכיה בימים אלו אין נשמתו שלימה ר"ל, זה גם לא סותר, כי זה מיידי שמתעורר מעצמו, והבן, וכ"כ מרן הגר"ש יוסף זצוק"ל בפסוקי.

עוד בפסוק הנ"ל - דיבר אתמול בשיחה מורנו הגר"ה קנל שליט"א ואמר שרומז כאן עניין של ההמלכה של הקב"ה עלינו ביום ר"ה, והביא מה שמקשים: מדוע ברה"ח אין קרבן מיוחד וכמו שיש בראש הפרקים שהעולם נידון (עי' ר"ח ט"ז). ואמרו חז"ל (שם): "כאלו הקרבנות עצמם עליו" והיינו ע"י אמירת מלכויות, והביאור בזה: ברה"ח אנחנו הקרבן בעצמנו! זה ע"י המלכת הקב"ה עלינו בלב שלם! ובבחינת מה שנאמר בעקידת יצחק (ורא) שקוראים ביום ראש השנה: "האלהים יראה לו השם לעולה בני" = היינו שהוא בעצמו הקרבן, וזו התשובה היא התשובה לשאלת יצחק: "איה השם לעולה", והביא דבר נפלא שמלכויות זכרונות ושופרות הם כנגד הכופרים שהיו מהם ג' בתות: א. שאומרים שהעולם קדמון עפ"ל, ב. שאומרים שעוב את העולם ואינו משגיח על כל המעשים עפ"ל, ג. שאומרים שאין התורה אמת עפ"ל, וכנגד הראשונים יש את מלכויות שבהם אנחנו מקבלים מלכות ה' שברא את העולם ואנחנו עבדיו, ואין העולם קדמון, וכנגד השניים יש את זכרונות: "אתה זוכר וכו' ופקד כל יצור קדם וכו' והיינו שהקב"ה משגיח על כל המעשים ועל כל הברואים, וכנגד השלישיים יש את שופרות שאומרים: "אתה נגלת וכו' וכולנו ראינו את מתן תורה, והתורה היא אמת ונצחית, ובר"ה אנחנו מזכירים כל זה, ומקבלים מלכות ה' עלינו.

עוד כתוב בפסוק (כ"ט, ט"ז): "ותראו את שקציהם ואת גלליהם עין ואבן כסף זהב אשר עמהם" - ואמר לי השבוע רח"י הגאון ר' בנימין דרייפוס שליט"א בשם הגה"צ ר' שלום שברדון זצוק"ל שביאר עפ"י מעשה שהיה עמו בנסעו בספינה ולפתע פנו כל הנוסעים לכיוון אחד וצעקו בהתרגשות: "וונציה!" הרב הביט אל העיר ואמר: "אוי! וונציה! מה יש לראות כאן הכול מלא גילולים!" וכו', וכשחזרו בחזור ועברו דרך אותו

הגליליון נדרש ע"י ידידנו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לעי' אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רגינה בת רחמיה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רגינה ז"ל, אחותו מלכה בת רגינה ע"ה, אחותו אסתר בת רגינה ע"ה, אחיו הר"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה. הגליליון נדרש ע"י ידידנו היקר ר' שמואל שמחה וורונה שיחי' וכ"כ להצלתו. הגליליון נדרש ע"י קהילת קורש מעיר האבות באר שבע להצלתם וליווינו בניהם. הגליליון נדרש ע"י ידידנו היקר ר' שמחה גבריאל גולדמן שיחי' לעי' אמו העניא מלכה בת ר' שלמה לייב, ת.נ.צ.ב.ה.